

HET EVANGELIE EN SEKS – TIM KELLER

DEEL I: EEN BIJBELS BEGRIP VAN SEKS

Door de eeuwen heen hebben drie verschillende persoonlijke en culturele benaderingen van seks overheerst.

Seksueel Realisme: Seks als natuurlijke drang.

Veel van de oude Grieken en Romeinen stelden seks gelijk aan elke andere lichamelijke activiteit, zoals eten of slapen. Als je zin hebt om het te doen, moet je het gewoon doen – zorg alleen dat je niet overdrijft, net als met alle lusten. Deze moderne kijk op seks heet 'realisme'. Realisten claimen dat ze neutraal zijn ten aanzien van seks; ze zien het als een van de vele menselijke activiteiten, die van geheimzinnigheid ontdaan moet worden. Hun boodschap, die tegenwoordig duidelijk terugkomt in seksuele voorlichting op school, is: we moeten inzicht krijgen in de natuurlijke biologische behoefte aan seks, ons realiseren dat seksuele activiteit zonder voorzorgsmaatregelen negatieve gevolgen kan hebben, het net als elke andere vaardigheid onder de knie krijgen en er verantwoord mee omgaan.

Seksueel Platonisme: Seks als dierlijk verlangen.

Een van de meest invloedrijke takken van de Hellenistische (Griekse) filosofie zag de geest als het hoogste goed en het lichaam als 'minder'. Dat wil zeggen, de lagere, fysieke, 'dierlijke' natuur werd gezien als chaotisch en duister, en de hogere, meer rationele, 'geestelijke' natuur werd gezien als beschaafd en edel. Dit leidde ertoe dat seks werd gezien als iets verlagends en smerigs, een noodzakelijk kwaad om het menselijke ras voort te zetten. Seks voor het huwelijk was verboden omdat seks in het algemeen smerig was en enkel toelaatbaar voor het hogere doel van kinderen krijgen en het opbouwen van de familienaam. Helaas is deze overtuiging overgenomen op veel plaatsen in de christelijke kerk. Echt geestelijke mensen zouden zich moeten onthouden van seks, seks is alleen toegestaan als je probeert kinderen te krijgen, seksueel plezier is niet gepast voor hooggestemde mensen – deze ideeën komen voort uit een vorm van seksueel platonisme.

Seksueel Romanticisme: Seks als onderdrukte creativiteit.

Terwijl het Hellenisme de bron van het kwaad zocht in het fysieke, zochten de Romantici het in de cultuur. Zij dachten dat menselijke wezens in hun zuivere, oorspronkelijke staat overliepen van natuurlijke goedheid en creativiteit; het was de maatschappij die dit verstikte. Goedheid bereikte je door de basale oerinstincten, die van zichzelf puur waren, de vrije teugel te laten. Tegengesteld aan het Romanticisme was het Victorianisme: de veronderstelling dat goedheid enkel bereikt kon worden door het onderdrukken van de instincten, die van zichzelf slecht waren.

Terwijl het eerste perspectief seks ziet als onvermijdelijke biologische drang en het tweede het ziet als een noodzakelijk kwaad, ziet het laatste perspectief seks als een cruciale manier van zelf-expressie, een manier om 'jezelf te zijn' of 'jezelf te vinden'. Voor een biologisch realist is alle seks prima zo lang het maar veilig is. Voor een Platonist beperkt het vlees de geest, dus is seks van nature op een bepaalde manier bezoedeld. Voor romantici is de kwaliteit van de interpersoonlijke liefde de belangrijkste maatstaf die seks goed of slecht maakt.

DE CHRISTELIJKE VISIE

Men neemt vaak aan dat de christelijke houding ten opzichte van seks het Platonische perspectief is, maar dat is absoluut niet zo. De christelijke visie verschilt behoorlijk radicaal van elk van deze prominente visies.

In tegenstelling tot de Platonische visie, leert de Bijbel dat seks heel goed is (Gen. 1:31). God zou niet iets scheppen en opdragen te doen binnen het huwelijk (1 Kor. 7:3-5) als dat niet goed was. Hooglied is gevuld met onbeschaamde vreugde in het seksueel genot. De Bijbel kan erg ongemakkelijk zijn voor preutse mensen.

In tegenstelling tot de realistische 'seks-als-drang'-visie, leert de Bijbel dat seksuele verlangens gebroken zijn en meestal verworden tot afgod. Op zichzelf zijn seksuele lusten geen veilige gids, en wij krijgen opdracht om onze lusten uit de weg te gaan (1 Kor. 6:18). Ons seksuele verlangen werkt niet op dezelfde manier als onze andere verlangens. Om dit punt te verduidelijken zegt C.S. Lewis: Stel je een planeet voor waar mensen geld betalen om te kijken hoe iemand lamsbout eet, waar mensen lonken naar plaatjes van voedsel in tijdschriften. Als we op zo'n planeet zouden landen, zouden we vinden dat de verlangens van die mensen ernstig ontspoord waren. (1) Toch is dat precies hoe moderne mensen seks benaderen.

In tegenstelling tot de romantische visie, leert de Bijbel dat liefde en seks niet in de eerste plaats voor individueel geluk zijn. Wat de Bijbel zegt over seks en huwelijk "klinkt buitengewoon vreemd voor degenen onder ons die grootgebracht zijn met romantische ideeën over huwelijk en seks. We worden getroffen door het onverbloemde realisme van Paulus' aanbevelingen in 1 Korinthiërs 7 ... maar [vooral door] de rechtvaardiging door de vroege kerk van ongehuwd zijn als een bestaanswijze [die] symbool stond voor de noodzaak voor de kerk om te groeien door getuigen en bekering." (2)

De Bijbel ziet seks niet in de eerste plaats als zelfvervulling maar als een manier om Christus te kennen en zijn koninkrijk te bouwen. Die visie ondergraaft zowel de afgoderij van seks-voormaatschappelijk -aanzien van de traditionele maatschappij, als de afgoderij van seks-voorpersoonlijke-ervulling van de seculiere maatschappij.

SEKS IS EEN SACRAMENT

Een christelijke seksuele ethiek heeft weinig zin tenzij we eerst begrijpen wat een hoogstaand perspectief het christelijke geloof heeft op seks. Seks is heilig om drie redenen.

Seks plant voort: de maatschappelijke functie van seks (the politics of sex)

Seks is heilig omdat het, samen met God, helpt bij de schepping van een nieuwe ziel. Seks vermenigvuldigt het menselijke ras (Gen. 1:28). Het doel ervan is niet enkel om de familienaam op te bouwen. Het doel van seks is om families van discipelen te creëren, om nieuwe koninkrijksgemeenschappen te vestigen. En de belangrijkste manier waarop we dat leren, ironisch genoeg, is door de opmerkelijke houding van de Bijbel ten aanzien van ongehuwd zijn.

Het christendom stelt ongehuwd zijn voor als geldige levensstijl, in tegenstelling tot de meeste traditionele religies en culturen. Zowel Jezus als Paulus waren ongehuwd. Jezus sprak over hen die ongetrouwd bleven om zo het koninkrijk van God beter te kunnen dienen (Matt. 19:12). Paulus zegt

dat ongehuwd zijn vaak beter is voor de bediening, als teken van het komende koninkrijk (1 Kor. 7:29-35).

Een van de weinige duidelijke verschillen tussen christendom en jodendom is dat het christendom het idee erop nahoudt dat ongehuwd zijn een algemeen geaccepteerde manier van leven is voor zijn aanhangers... Ongehuwd zijn was gerechtvaardigd, niet omdat men seks een buitengewoon dubieuze activiteit vond, maar omdat de roeping van de kerk zodanig was dat 'in de tussentijd' de kerk mensen nodig had die zich volledig konden inzetten voor het Koninkrijk. ... En we moeten onthouden dat het 'offer' dat door de vrijgezelle persoon gebracht wordt niet is 'het opgeven van seks', maar veel fundamenteeler: het opgeven van erfgenamen. Er is geen radicalere daad mogelijk, want het is het meest duidelijke statement als instelling dat iemands toekomst niet gegarandeerd wordt door familie, maar door de kerk. (3)

Daarom volgt de keuze tussen huwelijk en vrijgezel blijven, niet uit de vraag of we verlangen naar het persoonlijke geluk en de status van een familie, maar uit de vraag hoe we het meest bruikbaar zijn in het koninkrijk van God.

Zowel ongehuwd zijn als het huwelijk zijn noodzakelijke symbolische instellingen om het leven van de kerk gestalte te geven als de historische instelling die getuigt van Gods koninkrijk. Het een kan niet zonder het ander. Als ongehuwd blijven een symbool is van het vertrouwen van de kerk in Gods macht om levens te veranderen en zo de kerk te laten groeien, dan zijn het huwelijk en de voortplanting het symbool van het begrip van de kerk dat de strijd lang en zwaar zal zijn. Want christenen vestigen hun hoop niet op hun kinderen; veeleer zijn hun kinderen een teken van hun hoop... dat God deze wereld niet verlaten heeft. (4)

Zie je dus hoezeer het christelijke verbod op seks buiten het huwelijk verschilt van het traditionele? In traditionele culturen was seks voor het huwelijk taboe, maar vrijgezel zijn was dat ook, want de familie en de voortzetting van haar economische en sociale status waren afgoden. Het christelijke verbod op seks voor het huwelijk wordt duidelijk ergens anders door ingegeven, want ongehuwd zijn wordt nu gezien als een levensvatbaar alternatief. (5) In traditionele samenlevingen was seks voor het huwelijk verboden, omdat het de familie ondermijnde. In het christendom ondermijnt het het koninkrijk. Waarom? Ten eerste: seks buiten een huwelijksverbond ondermijnt de karaktereigenschap van trouw, die gemeenschap bouwt.

Het punt is niet alleen of seksuele activiteit in vorm X of Y goed of fout is, alsof zoiets los gezien kan worden van een hele levensstijl. Veeleer zijn zulke vragen slechts snelle manieren om te vragen wat voor soort mensen we zouden moeten zijn om in staat te zijn de opdracht van de kerk te ondersteunen. ... We vergeten dat onthouding geen status is, maar een vorm van de deugd van trouw, die nodig is voor een rol in de gemeenschap. Als zodanig is het net zo essentieel in het getrouwde leven als in het vrijgezelle bestaan. (6)

Ten tweede: we onthouden ons van seks buiten het huwelijk om te getuigen van hoe God werkt in het evangelie. God roept zijn volk in een exclusieve relatie, een huwelijksverbond, en om hem ook maar iets minder terug te geven dan Hij ons geeft is ontrouw. "Door onze trouw aan elkaar, binnen een gemeenschap die uiteindelijk loyaliteit aan God verlangt, ervaren we en getuigen we van de eerste vruchten van de nieuwe schepping. Onze toewijding aan exclusieve relaties getuigt van Gods belofte aan zijn volk, Israël en de kerk dat, door zijn exclusieve toewijding aan hen ... mensen in zijn

koninkrijk zullen worden binnengebracht.” (7) Dus hoewel je vaak mensen hoort zeggen, “Seks is een privézaak en gaat niemand wat aan behalve mijzelf,” is dat niet waar. Hoe we omgaan met seks heeft belangrijke gevolgen binnen de gemeenschap en de maatschappij.

Seks verrukt: de dans van seks

Seks is ook heilig omdat het de analogie is van het vreugdevolle geven van zichzelf en het plezier van liefde binnen het leven van de Drie-eenheid. De Vader, Zoon en Heilige Geest leven in een relatie van glorieuze toewijding aan elkaar, waarbij ze voortdurend liefde en vreugde in elkaar uitstorten (vgl. Joh. 1:18; 17:5, 21, 24-25). Seks tussen een man en een vrouw verwijst naar de liefde tussen de Vader en de Zoon, en naar de liefde tussen Christus en de gelovige (1 Kor. 11:3).

Ondanks 1 Korinthiërs 7, waar de romantische kijk op seks – seks is uitsluitend voor persoonlijke vervulling - getorpedeerd wordt, viert de Bijbel de verrukkingen van seks behoorlijk vrijmoedig en openlijk. Seks is bedoeld om fantastisch te zijn, want het is een afspiegeling van de vreugde van de liefdesrelatie binnen de Drie-eenheid en het verwijst naar de eeuwige vervoering van onze ziel, die we in de hemel zullen hebben in onze liefdevolle relatie met God en elkaar (Spr. 5:18-20; Deut. 24:5).

De rol van de vrouw in het hele boek Hooglied is werkelijk verbazingwekkend, vooral als je bedenkt hoe oud het boek al is. Het is de vrouw, niet de man, die de dominante stem heeft in alle gedichten die het Hooglied vormen. Zij is degene die zoekt, nastreeft, het initiatief neemt. [In Hooglied 5:10-16] roept ze onbeschoemd haar lichamelijke aantrekking uit. ... De meeste (Engelse) vertalingen aarzelen bij dit vers. De Hebreeuwse tekst is behoorlijk erotisch, en de meeste vertalers kunnen zich er niet toe zetten om de overduidelijke betekenis te laten zien. ... Opnieuw is dit het voorspel van hun gevrij. Het is geen verlegen, beschaamde, mechanische beweging onder de lakens. Nee, de twee staan voor elkaar, opgewonden, zonder schaamtegevoel, maar met enkel vreugde in elkaars seksualiteit. (8)

Seks is dus een belangrijk onderdeel van wat Lewis de “grote dans” noemt. Volgens Lewis vormt Gods hele realiteit – van de sterren en zonnestelsels tot de daad van geslachtsgemeenschap – een voortdurende, dynamische dans, waarin “ontelbare plannen ineengrijpen, en elke beweging op zijn tijd bijdraagt aan het tot bloei komen van het gehele ontwerp waarop alles gericht is.” (9)

Seks maakt één: de ceremonie van seks

Ten derde is seks heilig omdat het een ceremonie voor verbondsvernieuwing vormt. Het oorspronkelijke doel van seks was om ‘één vlees te worden’, dat betekent een volledige persoonlijke eenheid. Seks creëert diepe intimiteit, eenheid en gemeenschap tussen twee mensen (Gen. 2:24, 4:14). In de Bijbel is één zijn niet simpelweg een kwestie van emotie, maar is het altijd de vorming van een verbond. Het Romanticisme beschouwt emotioneel geluk als de belangrijkste voorwaarde voor een huwelijk; als er interpersoonlijk geluk is, is seks gerechtvaardigd, en daarna komt trouwen. Maar als de liefde sterft, is het ook geoorloofd om het huwelijk weer te verlaten. Echter, in de Bijbelse visie is de belangrijkste voorwaarde voor een huwelijk een bindend verbond. In de romantische visie is seks jezelf uiten; in de Bijbelse visie is seks jezelf geven.

De Bijbel staat vol met ceremonies voor verbondsvernieuwing. Wanneer God een persoonlijke relatie met iemand aangaat, is Hij niet zo onrealistisch om te denken dat louter emotie als basis daarvoor kan dienen. Hij weet dat menselijke emoties komen en gaan en dat er iets bindends moet zijn om te zorgen voor zekerheid en voortzetting. Dus verlangt God een bindend, openbaar, wettig verbond als

infrastructuur voor intimiteit. Het is veel gemakkelijker om kwetsbaar te zijn naar iemand die een bindende belofte heeft afgelegd om uitsluitend aan jou trouw te zijn, dan naar iemand die geen enkele verplichting heeft om langer dan een nacht bij je te blijven. Dus eist God verbonden. Maar zelfs dat is niet genoeg. Hij roept zijn mensen regelmatig bij elkaar om de voorwaarden van het verbond opnieuw te lezen, de geschiedenis van zijn daden van genade in hun leven te herinneren en zichzelf opnieuw toe te wijden door het verbond te vernieuwen. De ultieme ceremonie voor verbondsvernieuwing is het Avondmaal. Het sacrament van het Avondmaal vernieuwt het verbond dat gesloten werd bij de doop; het breken van brood en het uitgieten van wijn is een afspiegeling van Jezus' onbaatzuchtige offer aan ons. In aanvulling daarop is het ontvangen en eten van het sacrament een afspiegeling van hoe wij ons aan Jezus geven. We beelden de totale overgave en eenheid die we in Christus hebben uit als een manier om die eenheid te vernieuwen en verdiepen.

Op dezelfde manier is het huwelijk een verbond, een verbond dat een plaats van veiligheid voor kwetsbaarheid schept. Maar hoewel een verbond noodzakelijk is voor seks, is seks ook noodzakelijk voor een verbond. Het verbond wordt muf en oudbakken tenzij we er steeds naar terugkeren en het opnieuw verbeelden. Seks is een ceremonie voor verbondsvernieuwing binnen het huwelijk, de lichamelijke afspiegeling van de onafscheidelijke eenheid in alle andere gebieden – economisch, wettelijk, persoonlijk, psychologisch – die gecreëerd werd door het huwelijksverbond. Seks vernieuwt het huwelijksverbond en blaast het nieuw leven in.

SEKS HEEFT GRENZEN

Voor moderne mensen is het gemakkelijk om de christelijke kijk op seks te beschouwen als onderdrukkend. Maar als je dat zegt, maak je een paar ongegronde aannames. Het onderwijs van Sigmund Freud focust zich op het conflict tussen een intern 'id', de aangeboren geslachtsdrift, en een extern 'superego', het maatschappelijk gevormde geweten dat gevormd is door onze cultuur en opvoeding. Maar dit is geen wetenschap; veeleer is het ontleend aan het romanticisme. Hoe weet Freud dat het geweten een volledig extern maatschappelijk product is, los van een aangeboren, interne grondslag? Dat weet hij niet, natuurlijk, maar door het geweten neer te zetten als een invloed van buitenaf en het seksuele instinct als een invloed van binnenuit, kan hij elke seksuele ethiek 'onderdrukkend' en 'kunstmatig' noemen. In werkelijkheid bestaat er bewijs dat aantoonde dat de seksuele behoefte in belangrijke mate gevormd is door de externe krachten van de media, groepsdruk en culturele waarden.

Seks werkt alleen op de meest complete manier die God bedoeld heeft voor één man en één vrouw binnen de exclusieve, permanente, wettelijke toewijding van het huwelijk. Anders gezegd: seks is een door God bedachte manier om tegen iemand anders te zeggen, "Ik hoor volledig en uitsluitend en voor altijd bij jou." Dat kun je niet zeggen buiten de permanente, exclusieve verbondstoewijding van een huwelijk. De moderne seksuele revolutie beschouwt deze regel als zó onrealistisch dat het bespottelijk is, zelfs schadelijk en psychologisch ongezond. Maar ondanks de ongelovigheid van moderne mensen is dit altijd de onbetwiste, uniforme visie en wet geweest van niet slechts één, maar alle christelijke kerken (orthodox, katholiek, protestants), en ook van de joodse, islamitische en de meeste oudere heidense ethiek.

De jongvolwassenen van vandaag gaan ervan uit dat normale mensen seks hebben als ze een liefdesrelatie hebben. Zelfs zij die zichzelf 'behoudend' of 'traditioneel' noemen bedoelen simpelweg dat ze niet met een vriendje of vriendinnetje naar bed gaan tot later in de relatie. De christelijke ethiek van onthouding buiten het huwelijk wordt op z'n best gezien als belachelijk onrealistisch, en op z'n slechtst als ziekelijk en abnormaal. Christenen die de Bijbelse seksuele ethiek belijden kunnen verwachten dat ze ongeloof, sarcasme of vijandigheid tegenkomen. In principe is de algemene tendens dat overspel verkeerd is omdat het een echtgeno(o)t(e) pijn doet, maar dat er niets mis is met seks met wederzijdse instemming tussen twee liefdevolle ongetrouwde volwassenen. En als christelijke leiders zien we dat deze visie ook wijdverspreid is binnen de christelijke gemeenschap. Hoe reageren we?

Een alomvattend begrip van de Bijbel

Je hoort christenen nogal eens zeggen: "Ik weet dat de Tien Geboden overspel verbieden, maar de Bijbel verbiedt nergens seks tussen twee ongetrouwde mensen." Het idee van seks voor het huwelijk was in vroegere culturen echter zo ongehoord dat het in veel tekstgedeelten gewoon aangenomen wordt dat mensen het niet doen. In 1 Korintiërs 7 wenst Paulus bijvoorbeeld dat meer christenen zouden kiezen voor een vrijgezel leven, net als hij. Hij geloofde dat er grote voordelen waren voor alleenstaanden in het werk voor het koninkrijk. "Ik zou willen dat u geen zorgen hebt. Een ongetrouwde man draagt zorg voor de zaak van de Heer en wil de Heer behagen. Een getrouwde man ... wil zijn vrouw behagen" (1 Kor. 7:32-33). Hij wilde wel dat er meer mensen waren als hij (1 Kor. 7:7, 26, 32) en stelde dat het "... goed voor hen zou zijn alleen te blijven, zoals ik. Maar wanneer ze dat niet kunnen opbrengen, moeten ze trouwen, want het is beter te trouwen dan te branden van begeerte" (1 Kor. 7:8-9). Met andere woorden, Paulus nam eenvoudigweg aan dat een vrijgezel persoon celibatair zou leven. Als je niet celibatair kunt blijven, zei hij, zou je moeten trouwen. Er is geen enkele aanwijzing dat een vrijgezel persoon seks zou moeten hebben. Het idee dat Jezus Christus, als jood uit de eerste eeuw, gedacht zou kunnen hebben dat seks tussen ongetrouwde mensen geoorloofd was, is historisch gezien bespottelijk.

De betekenis van *porneia*

Toch kunnen we meevoelen met christenen die het lastig vinden om precieze Bijbelteksten tegen seks voor het huwelijk te citeren. In de oudere (Engelse) King James Version werd dit woord gewoonlijk vertaald als 'ontucht', maar dat woord is archaïsch. Moderne vertalingen hebben het woord weergegeven als 'seksuele immoraliteit'. Maar die term is te vaag, zoals blijkt uit 1 Korintiërs 6:9-10 ("Ontuchtplegers noch afgodendienaars, [noch] overspeligen ... zullen deel hebben aan het koninkrijk van God") en Hebreëën 13:4 ("Houd het huwelijk in ere ... want overspeligen en echtbrekers zal God veroordelen").

In deze en vele andere tekstgedeelten zien we dat ontucht iets meer betekent dan enkel overspel. De schrijvers denken duidelijk aan verschillende soorten zonden, anders zouden ze geen onderscheid maken tussen deze groepen mensen in de opsommingen. Vrijwel alle commentatoren vertellen ons dat *pornoi* verwijst naar mensen die zich bezighouden met seksuele relaties buiten het huwelijk. Het woord *moichoi* "wordt gebruikt voor hen die ontrouw zijn aan de geloften van verbintenis die met het huwelijk uitgedrukt worden." (10) Dus *porneia* verwijst naar elke vorm van seks behalve die met je eigen echtgeno(o)t(e). Met andere woorden: overspel is altijd ontucht, maar ontucht omvat zowel seks voor het huwelijk als seks buiten het huwelijk of overspel.

De Bijbelse veroordeling van 'ontucht' of seks buiten het huwelijk is alomvattend. (11) De brieven van Paulus bevatten zoveel aansporingen aan christenen om zich te onthouden van seks voor het huwelijk dat het overduidelijk is dat zijn lezers leefden in een cultuur die veel lijkt op de onze.

De eenheid der eenheden

Een van de manieren waarop sommige christenen proberen de impact van Bijbels onderwijs te dempen, is door erop te wijzen dat *porneia* (in sommige contexten) ook vertaald wordt met 'hoererij' of 'prostitutie'. Daarom wordt weleens volgehouden dat 'ontucht' alleen seks met prostituees betekent, niet seks tussen twee mensen die van elkaar houden. Maar Paulus' casestudy van seks met een prostituee in 1 Korintiërs 6 is heel leerzaam en weerlegt deze redenering: "Of weet u niet dat wie zich met een hoer verenigt samen met haar één lichaam wordt? Want de Schrift zegt: 'Zij zullen één lichaam zijn.'" (1 Kor. 6:16).

Het is duidelijk dat 'één lichaam worden' hier iets anders moet betekenen dan slechts lichamelijk in elkaar voegen, want anders zou Paulus hier slechts een tautologie opzeggen: "Weet u niet dat als je lichamelijke eenheid met een prostituee hebt, je lichamelijke eenheid met een prostituee hebt?" Dus wat betekent het wel? "'Eén lichaam' ... verwijst naar de persoonlijke verbinding van een man met een vrouw, en een vrouw met een man, op elk niveau van hun leven." (12) 'Eén lichaam' worden betekent één nieuw persoon worden – een nieuwe menselijke eenheid. Dus wanneer Paulus het woord *pornos* gebruikte in het geval van seks met een prostituee, kan hij niet bedoelen dat iemand ineens op magische wijze automatisch getrouwd is. Nee, veeleer hekelt hij hoe afschuwelijk het is om fysieke eenheid te hebben zonder alle andere vormen van eenheid die elke seksuele daad zou moeten weerspiegelen. "Paulus ... toont hier een psychologisch inzicht in menselijke seksualiteit, dat zeer uitzonderlijk is voor zijn tijd ... hij stelt dat het een handeling is die ... de gehele persoonlijkheid aangaat en uitdrukt, op een manier die bestaat uit een unieke vorm van zelfonthulling en zelfverbinding". (13)

Kortom, seks met een prostituee is verkeerd omdat elke seksuele daad geacht wordt een absolute en volkomen verbondseenheid te weerspiegelen. Er mag geen fysieke eenwording zijn tenzij elke andere vorm van eenwording er ook is – een wettige, economische, persoonlijke, emotionele en geestelijke eenwording. Er mag niet één vorm van eenwording zijn zonder alle andere. Net zo vergelijkt C.S. Lewis seks zonder huwelijk met proeven zonder door te slikken en te verteren. (14)

Analyse van het wereldbeeld

Als iemand zegt: "Seks met een prostituee is verkeerd, maar seks met iemand van wie je houdt niet", zien we de vooronderstelling van een romantisch wereldbeeld. Wat seks goed of verkeerd maakt, volgens dit wereldbeeld, is of het een uitdrukking van oprechte liefde is, en prostitutie is dus fout omdat het voor geld gedaan wordt en niet uit liefde.

Maar Paulus heeft een heel andere vooronderstelling. In zijn wereldbeeld is het doel van seks niet persoonlijke zelfexpressie (om gelukkig te worden), maar persoonlijke zelfgave (om God na te volgen) als een getuige van het evangelie van het koninkrijk. Volgens hem is dat wat seks met een prostituee verkeerd maakt, het feit dat seks je altijd verplicht om jezelf helemaal te geven. Seks zonder het geven van jezelf is een wangedrocht, zoals een lichaam dat rondloopt zonder hoofd.

EEN NIEUWE SEKSUELE MORAAAL / ETHIEK

Zoals we gezien hebben, zijn ons karakter en ons getuigenis een hele openbare aangelegenheid. Hoe we omgaan met ons seksuele leven kan ofwel bevestigen, ofwel tegenspreken wat we geloven over God. God gaf zichzelf onvoorwaardelijk in Christus, en hij roept ons om onszelf onvoorwaardelijk aan hem te geven. God vraagt niet om en biedt geen intimiteit zonder totale toewijding van het hele leven. Als je aanspraak maakt op intimiteit maar tegelijk zeggenschap houdt over je leven, ben je een levende tegenstelling van zowel de manier waarop God zich tot jou verhoudt als de manier waarop we met elkaar om moeten gaan in de christelijke gemeenschap.

Eerste behoefte: echtelijke liefde van Jezus

Seks is voor geheel toegewijde relaties omdat het een voorproefje vormt van de vreugde die voortkomt uit het volkomen één zijn met God. De meest extatische liefde tussen een man en een vrouw laat slechts een vleugje van Gods liefde voor ons zien (Rom. 7:1-6; Ef. 5:21-33). Aan de ene kant loopt deze analogie vooruit op de vreugde van het face-to-face ontmoeten van God. Maar aan de andere kant realiseren we ons dat seks de kosmische behoefte die onze zielen nastreven niet volledig kan vervullen, en dat enkel het prachtige vergezicht onze eenzaamheid zal beëindigen.

Paul is er realistisch over dat niet iedereen de 'gave' heeft om levenslang celibatair te leven. Maar op een bepaald punt is iedereen geroepen tot het celibaat, en velen zelfs binnen het huwelijk om verschillende redenen, zoals ziekte, zwangerschap of het tijdelijk gescheiden moeten leven. We kunnen leren omgaan met het celibaat vanuit zowel een positief als een negatief perspectief:

- We moeten ons realiseren dat veel van ons 'branden' komt omdat we gehersenspoeld zijn door de romantische en realistische visies op de wereld, die een afgod maken van seks. Daar kunnen we mee afrekenen zoals met elke andere afgod. We kunnen onszelf eraan herinneren dat seks als een god zijn beloften nooit zal waarmaken; het zal ons teleurstellen.
- + Positief bekeken, zijn we geroepen om de echtelijke liefde van Jezus te ervaren. Omdat we onze aandacht slechts op een ding hoeven te richten zijn we meer beschikbaar voor gebed en hebben we een grotere flexibiliteit om te dienen. Vrijgezelle mensen zijn zich er vaak niet van bewust dat zij meer flexibiliteit en vrijheid hebben in hun tijdsbesteding en daarom meer mogelijkheden hebben voor een rijk en betekenisvol gebedsleven.

Tweede behoefte: een gemeenschap die een nieuwe seksuele ethiek beoefent

Het is kenmerkend voor christenen om te denken aan seksuele moraal als een puur individuele zaak, maar dat is niet de juiste manier om de Schrift te lezen. In 1 Korintiërs 6:9-10 lezen we bijvoorbeeld: "Vergis u niet. Ontuchtplegers noch afgodendienaars, overspeligen, schandknappen noch knapenschenders, dieven noch geldwolven, dronkaards, lasteraars noch uitbuiters zullen deel hebben aan het koninkrijk van God. Sommigen van u zijn dat ooit geweest, maar u bent gereinigd, u bent geheiligd, u bent rechtvaardig verklaard in de naam van de Heer Jezus Christus en door de Geest van onze God." Richard Hays reageert, in zijn commentaar op 1 Korintiërs:

1 Korintiërs 6:9-11 heeft voorzien in een springplank voor talloze moralistische preken die de typen zondaars die hier opgesomd worden hekelen. Maar eigenlijk ... is waar het om gaat in het gedeelte als geheel ... het oproepen van de Korintiërs om te handelen als een gemeenschap ... en om de getransformeerde identiteit van wie gedoopt zijn te demonstreren. ... De Korintiërs moeten stoppen zichzelf te zien als deelnemers in de 'normale' sociale en economische structuren van hun stad en

moeten zich in plaats daarvan voorstellen als leden van het volk van God onderweg naar een nieuwe wereld, dat als geheel handelt op een manier die het koninkrijk van God voorafbeeldt en verkondigt. ... [Paulus] streeft ernaar hen te heropvoeden naar een nieuwe manier van zakendoen, een nieuw gemeenschapsbewustzijn. (15)

Hays merkt op dat Paulus de kerk niet slechts oproept tot individueel moreel gedrag, maar haar oproept om een koninkrijksgemeenschap te zijn waarin de waarden van de wereld niet meer gelden. Merk op dat Paulus gebroken seksualiteit en hebzucht op één hoop gooit. Modernisten zien seks als middel voor uitwisseling van plezier en gemak en zien geld als heilig, bijzonder, waard om je voor op te offeren, niet iets wat je gemakkelijk deelt. Maar Bijbels christendom verbindt zich met precies de omgekeerde visie. Geld is slechts een ruilmiddel, een manier om goederen en diensten te verwerven. Het is niet bijzonder of heilig; het is iets om gedeeld te worden, om weggegeven te worden aan wie het nodig hebben. Seks, aan de andere kant, is heilig en bijzonder en om te genieten enkel in de juiste context van ons verwijzen naar het eeuwige. Paulus roept christenen dus niet alleen op tot individueel moreel gedrag, maar om een gemeenschap te vormen waarin consumentisme – zowel seksueel als materieel – verworpen wordt.

Christenen zullen ten prooi vallen aan de visies van de wereld op seks, tenzij we een gemeenschap creëren, een alternatieve stad. In deze stad genieten singles van hun missie in het koninkrijk en praktiseren ze seksuele onthouding met vreugde. Ze leven in gemeenschap met christelijke families, die geen afgod maken van familie of maken dat vrijgezellen zich abnormaal voelen. Een van de redenen dat het moeilijk is om de discipline van seksvrije romantische betrokkenheid te praktiseren, is dat we geen afdoende grote gemeenschap van mensen hebben die deze alternatieve stad creëren.

DEEL II: SINGLE ZIJN, DATEN EN HUWELIJK

HET GOEDE VAN HET ONGEHUWDE LEVEN

In een moeilijk tekstgedeelte schreef Paulus aan de Korintiërs: “Hebt u een vrouw beloofd met haar te trouwen, verbreek die belofte dan niet; bent u niet gebonden aan een vrouw, zoek er dan ook geen. Het is weliswaar niet zo dat u door te trouwen zondigt, en ook wanneer een meisje trouwt zondigt ze niet, maar het huwelijk wordt een zware belasting die ik u graag zou besparen. Wat ik bedoel, broeders en zusters, is dat er maar weinig tijd rest.” (1 Kor. 7:27-29). Op het eerste gezicht is dit een heel verwarrend gedeelte. Deze negatieve kijk op het huwelijk lijkt in tegenspraak met het verheven beeld van het huwelijk in Efeze 5:21-33 en lijkt te zijn geconditioneerd door een overtuiging dat Jezus elk moment terug kon komen.

Maar direct na deze verzen schrijft Paulus: “Laat daarom ieder die een vrouw heeft zo leven dat het hem niet in beslag neemt, ieder die verdriet heeft zo dat hij er niet door wordt beheerst, ieder die vreugde voelt zo dat hij er niet in opgaat, ieder die bezit verwerft alsof het niet zijn eigendom is, ieder die in deze wereld leeft alsof ze voor hem niet meer van belang is. Want de wereld die wij kennen gaat ten onder” (1 Kor. 7:29-31). Hier zien we dat achter het zinnetje dat er “maar weinig tijd rest” een veel verfijndere kijk op de geschiedenis schuilt. Net als Jezus onderwees ook Paulus dat de tijdperken elkaar overlappen. Het koninkrijk van God – Gods kracht om de hele schepping te

vernieuwen – is binnengebroken in de oude wereld door de eerste komst van Christus. Het koninkrijk is hier, op een aanzienlijke maar gedeeltelijke manier (Rom. 13:11-14). Dit betekent dat aan de ene kant de sociale en materiële zorgen van deze wereld nog bestaan. Maar aan de andere kant brengt het evangelie ons een innerlijke vrede en een hoop voor de toekomst die al onze aardse relaties transformeert (Rom. 14:17). Daarom moeten we niet teveel van onszelf investeren in alle dingen naast het koninkrijk. Hoewel we bezittingen hebben, zouden we moeten leven alsof ze niet echt van ons zijn, want ons werkelijke vermogen is in God (Lucas 16:1-16). Paulus past dit principe toe op het huwelijk en single zijn. We moeten niet overdreven in de wolken zijn over trouwen noch overdreven teleurgesteld over niet trouwen – want Christus is de enige echtgenoot die ons werkelijk kan vervullen, en Gods familie is de enige familie die ons echt zal omarmen en verzadigen. Het christelijke evangelie en de hoop op het toekomstige koninkrijk ontronen de verafgoding van het huwelijk.

Het christendom bevestigt het leven als alleenstaande volwassene als mogelijkheid. Voorafgaand aan het christendom maakten bijna alle religies en culturen een fundamentele culturele waarde van familie en voortplanting. Zonder familie-eer was er geen eer, en zonder erfgenamen had iemand geen blijvende betekenis of erfenis. De vroege kerk contrasteerde daarmee, omdat ze mensen niet onder druk zette om te trouwen, zoals we zien in Paulus' brieven. Sterker nog, ze ondersteunde weduwen zodat ze niet hoefden te hertrouwen.

Ook als ze weduwe werden, genoten christelijke vrouwen aanzienlijke voordelen. Heidense weduwen werden geconfronteerd met grote sociale druk om te hertrouwen; Augustus beboette weduwen zelfs als ze er niet in slaagden binnen twee jaar te hertrouwen. ... Onder christenen daarentegen, stonden weduwen in hoog aanzien en hertrouwen werd (als al iets gezegd werd) mild ontmoedigd. ... De kerk stond klaar om arme weduwen te ondersteunen, en gaf hen zo zelf de keus of ze wel of niet wilden hertrouwen. (16)

Deze opmerkelijke tegenculturele visie op single zijn was nog een teken van hoop op het toekomstige koninkrijk van God.

Het eerste theologische doel van het huwelijk

Zie je hoe het evangelie onze kijk op huwelijk en vrijgezel zijn verandert? Christenen moeten kiezen tussen huwelijk en alleenstaand blijven, maar niet vanwege de gebruikelijke hedendaagse reden van persoonlijke vervulling, en ook niet vanwege de traditionele reden van het doorgeven van het familie-erfgoed. Liever moeten we trouwen of alleenstaand blijven op basis van welke staat ons het beste een teken van het koninkrijk maakt. Hauerwas zegt dat alleenstaande christelijke volwassenen een opzienbarend getuigenis van het komende koninkrijk waren in die antieke wereld, door te laten zien dat hun hoop en betekenis niet lag in familie of nageslacht maar in het koninkrijk.

Daar volgt dus uit dat ook getrouwd zijn een manier is om een teken van het koninkrijk te zijn. Omdat een van de hoofddoelen van het huwelijk is om een koninkrijk-openbarende gemeenschap te vormen – om de wereld te laten zien hoe Christus alles transformeert, inclusief het huwelijk – verbiedt God christenen om met niet-gelovigen te trouwen. Een christen die welbewust trouwt met een niet-gelovige, toont dat het bereiken van ongelovigen of het laten zien van het koninkrijk niet zijn of haar motief is. Een van de belangrijkste manieren – en misschien wel dé belangrijkste manier – waarop getrouwde christenen getuigen van Christus is door te laten zien welk verschil Christus maakt in een huwelijk.

Dit verklaart waarom veel alleenstaande christelijke volwassenen niet trouwen, zelfs al verlangen ze er wel naar. Als het tonen van het koninkrijk een niet-onderhandelbare reden is om te trouwen, dan vallen een hoop op zich goede kandidaten af! Wanneer een alleenstaande christen vooral single blijft omdat hij of zij aan dit punt blijft vasthouden, dan betaalt hij of zij een prijs voor het koninkrijk en zal daarvoor gezegend worden (1 Petrus 4:13-14, 19). Bovendien zal God het single-zijn van deze christen gebruiken om anderen te bedienen op een manier die niet mogelijk is voor getrouwde mensen (vgl 1 Kor. 7:32-34).

Samengevat is het doel van zowel single zijn als van het huwelijk dus om gemeenschappen te creëren die de glorie van het komende koninkrijk van God weerspiegelen. Daarom heeft elke kerk een combinatie nodig van christelijke getrouwde stellen en christelijke singles. Stellen en alleenstaanden kunnen elkaar dienen; er zijn bij het dienen voordelen en nadelen voor zowel singles als getrouwde leden. De wereld moet beiden zien.

Een hoge dunk van het huwelijk staat gelijk aan een hoge dunk van vrijgezel zijn

Paradoxaal genoeg ondersteunt de verheven visie op het huwelijk in Efeze 5:21-33 ook hoe goed het is om vrijgezel te zijn. Efeze 5 leert ons dat het huwelijk uiteindelijk niet draait om seks, sociale stabiliteit of persoonlijke vervulling. Nee, het huwelijk is gemaakt om een menselijke weerspiegeling te zijn van de ultieme liefdesrelatie met de Heer. Echter, deze verheven visie op het huwelijk laat ons zien dat het huwelijk nog niet die ultieme relatie is. Het verwijst naar het werkelijke huwelijk dat onze zielen nodig hebben en de werkelijke familie die ons hart wil. Geen enkel huwelijk kan ons uiteindelijk geven waarnaar we het diepst verlangen en wat we werkelijk nodig hebben. Volgens Efeze 5 zullen zelfs christenen die met christenen getrouwd zijn geen goed huwelijk in stand houden wanneer ze geen liefdesrelatie met Christus hebben. Zonder die relatie zullen getrouwde mensen teveel druk op hun huwelijk zetten, daar hun vervulling zoeken, en dat zorgt altijd dat er iets disfunctioneert in hun leven. Op dezelfde manier zullen singles zonder die vervullende liefdesrelatie met Jezus teveel druk zetten op hun droom om te trouwen. Ook dat zorgt voor disfunctioneren. Maar wanneer alleenstaanden rust hebben en zich verheugen in hun huwelijk met Christus, zullen ze ook in staat zijn om met het alleenstaande leven om te gaan zonder verwoestende eenzaamheid. Alleenstaanden moeten zich realiseren dat dezelfde verafgoding van het huwelijk die hun vrijgezelle leven vertekent, ook hun gehuwde leven zou (of zal) vertekenen.

Practische implicaties voor de kerk

De gemeenschap op basis van het evangelie praktiseert een visie op vrijgezel zijn die tegengesteld is aan de verafgoding van het huwelijk die je vaak ziet in de traditionele cultuur. Een op het evangelie gebaseerde gemeenschap erkent de waarheid van 1 Korintiërs 7, waardoor het vrijgezellen bevrijdt van de schaamte van het ongetrouwd zijn. Ze spreekt realistisch over het huwelijk, niet sentimenteel. Ze behandelt vrijgezelle leden als gelijkwaardige partners in het leiderschap van de kerk.

DE VRIJHEID VAN HET ONGEHUWDE LEVEN

Gemeenschappen die zich baseren op het evangelie leven een visie op vrijgezel zijn uit die niet enkel tegengesteld is aan die van de traditionele cultuur. Hij is ook tegengesteld aan die van de hedendaagse cultuur, die vaak erg cynisch is over het huwelijk, soms zelfs zozeer dat het huwelijk gevreesd en zo lang mogelijk uitgesteld wordt. Zoals we gezien hebben is de Bijbelse visie op het

huwelijk echter erg positief en verheven (Ef. 5:21-33). Waar traditionele maatschappijen – met hun focus op familie en kinderen – vaak een afgod maken van het huwelijk, maken hedendaagse maatschappijen – met hun nadruk op persoonlijke keuze en geluk – vaak een afgod van onafhankelijkheid. De traditionele drijfveer om te trouwen was sociale plicht, stabiliteit en status; de hedendaagse drijfveer is persoonlijke vervulling. Beide motieven hebben de neiging om uiteindelijk afgoden te worden, als het evangelie iemands hart en denken niet veranderd heeft.

We leven in een moderne Westerse maatschappij die een afgod maakt van onafhankelijkheid en persoonlijke vervulling, en christelijke singles worden op subtiele manieren vaak door deze culturele waarden beïnvloed. Een belangrijk gevolg van de hedendaagse cultuur is dat singles extreem perfectionistisch zijn en ontzettend moeilijk tevreden te stellen wanneer ze kijken naar toekomstige echtgenoten. Wanneer moderne singles bijvoorbeeld zeggen dat ze ‘persoonlijke vervulling’ willen in hun huwelijk, bedoelen ze meestal seksuele vervulling (uiterlijk) en materiële vervulling (geld), niet de vervulling van een godvrezend karakter.

Als gevolg daarvan kan modern daten een lompe vorm van zelfpromotie zijn: iemand moet er goed uitzien en geld verdienen, wil hij een partner aantrekken.

Het tweede theologische doel van het huwelijk

Waar onze cultuur vindt dat het doel van het huwelijk persoonlijke bevrediging is, zegt de Bijbel dat het doel van het huwelijk persoonlijke opoffering is: “Mannen, heb uw vrouw lief, zoals Christus de kerk heeft liefgehad en zich voor haar heeft prijsgegeven om haar te heiligen, haar te reinigen met water en woorden en om haar in al haar luister bij zich te nemen, zodat ze zonder vlek of rimpel of iets dergelijks zal zijn, heilig en zuiver” (Ef. 5:25-27).

Volgens de Schrift is het huwelijk dus een van de allerbeste manieren om te leren over onze zonden en te groeien in het kennen van het evangelie. We zien ook dat dit proces van heiligend huwelijk opoffering vereist van de echtgenoot. Niets van dit alles past binnen de hedendaagse visie op het huwelijk als persoonlijke vervulling! In plaats hiervan verlangen hedendaagse singles waar mogelijk naar een partner die zichzelf al bij elkaar heeft geraapt, iemand die weinig onderhoud vraagt en niet veel zelfopoffering vereist.

Volgens mij kun je rustig zeggen dat de christelijke gemeenschap van singles grotendeels hetzelfde werkt, al zijn er veel gelukkige uitzonderingen geweest. De meeste kandidaten worden automatisch uitgesloten van overweging op basis van uiterlijk, status, manier van doen of andere oppervlakkige factoren. Wat een verschil zou het maken in hoe we omgaan met daten, als we begrepen dat het huwelijk juist een manier is om onze echtgeno(o)t(e) te helpen zijn of haar beste, geheiligde zelf te worden, door opofferend, onbaatzuchtig dienen. We moeten verliefd worden op het geweldige dat God aan het doen is in het leven van onze partner. We worden toegewijd aan zijn of haar toekomstige glorie. In een prachtige ironie, voorziet deze visie op het huwelijk op de lange termijn wel in persoonlijke, blijvende vervulling.

Redenen voor het ontwijken van het huwelijk in onze cultuur

Er bestaan vele sociologische verklaringen voor het feit dat moderne singles het huwelijk uitstellen en zich verzetten tegen toewijding. Een van de genoemde redenen is het feit dat veel jongvolwassenen kinderen uit echtscheidingen zijn, de vrucht van gebroken gezinnen. Een andere reden is het feit dat voor veel christelijke singles het christelijke geloof relatief nieuw is, en terwijl ze

goed hun weg vonden in modern daten beginnen ze zich te realiseren dat christelijke relaties en dates anders zouden moeten zijn, serieuzer en meer intentioneel. Die serieusheid is misschien behoorlijk eng voor iemand die gewend is aan de luchtige omgang met daten en seksuele ontmoetingen die gebruikelijk is onder moderne singles.

Nog een heel andere reden is het feit dat sommige mensen vanuit hun karakter erg hechten aan individuele vrijheid en autonomie. Een disproportioneel groot aantal van deze mensen woont in wereldsteden waar ze hun eigen levensstijl kunnen vormgeven, vrij van de beperkingen en verwachtingen van meer traditionele omgevingen. Het is waarschijnlijk dat deze stedelijke singles een afgod hebben gemaakt van persoonlijke vrijheid, en dat zij zich verstikt voelen door elk verlies aan vrijheid, in het bijzonder het serieuze verlies aan vrijheid dat het huwelijk met zich meebrengt. Maar de kerk is geroepen tot een andere handelswijze.

PRAKTISCHE LEIDRAAD VOOR SEIZOENSgebonden HUWELIJKSzoeken

Dus hoe houdt een christelijke single de balans tussen het verafgoden van het huwelijk en het vermijden ervan? Volgens mij kun je die balans vinden door wat ik noem 'seizoensgebonden huwelijkszoeken'. Daar bedoel ik het volgende mee. Een single kan prima een groot deel van zijn leven doorbrengen in een relatief passieve toestand van wachten op een ontmoeting en daten voor het plezier ervan, maar er zijn ook bepaalde tijden wanneer hij of zij bewust op zoek zou moeten naar een potentiële huwelijkskandidaat.

ACHTERGROND: EEN KORTE GESCHIEDENIS VAN HET DATEN

In de Verenigde Staten van vóór 1910 deden jongvolwassenen aan 'bezoeken'. Een man vroeg of hij een vrouw mocht 'bezoeken'; dit betekende haar bezoeken en leren kennen in haar huis, omringd door haar familie. Ergens na de Eerste Wereldoorlog kwam er een nieuw systeem op, dat losjes 'uitgaan' werd genoemd. Een man vroeg een vrouw om hem te vergezellen naar een uitgaansgelegenheid. In haar boek *'From front porch to back seat: courtship in twentieth-century America'* noemt Beth Bailey op wat deze verandering betekende. De belangrijkste verandering was de verschuiving van macht van de vrouw naar de man (17). Als een man 'bezocht', dan ging de man binnen in een omgeving waar de vrouw op haar gemak was en de controle had over de tijd, toon en inhoud van hun tijd samen. Bij het 'uitgaan' verkreeg de man de macht om de omgeving, toon en inhoud te bepalen.

Een tweede verandering was de verschuiving van de aandacht van de familie naar het stel. Bij het 'bezoeken' kwam de man eerst binnen bij de familie van de vrouw, en de familie had behoorlijk veel controle over wie hun jongvolwassenen zagen en met wie zij tijd doorbrachten. Bij het uitgaan, echter, leert het stel elkaar kennen met weinig of geen input van de familie. Families hebben veel minder informatie en veel minder gelegenheid om te adviseren of het verstandig is om een relatie aan te gaan.

Een derde verandering was dat de nadruk verschoof van het beoordelen van karakter naar het hebben van een leuke tijd. In plaats van eigenschappen die iemand tot een goede partner maken (trouw, betrouwbaarheid, eerlijkheid, verantwoordelijkheid), werden de gewenste eigenschappen oppervlakkige zoals aantrekkelijkheid, seksuele chemie en sociale status.

In de afgelopen paar jaar is er een beweging geweest binnen de christelijke gemeenschap waarbij het hedendaagse systeem van daten verworpen wordt en men terugkeert naar het traditionele systeem van 'het hof maken'. (18) Maar hoe nobel het ook lijkt, deze benadering is niet zonder problemen. Ten eerste creëert het een strikt onderscheid tussen de traditionele maatschappij (hofmakerij) en de hedendaagse maatschappij (daten) zonder de onderliggende afgederij op te merken die aan beiden ten grondslag ligt. Zij die willen terugkeren naar het hof maken idealiseren willekeurig slechts één voorbijfase in de menselijke geschiedenis. Maar je kunt daar terecht tegenin brengen: Waarom dit specifieke sociale gebruik? Waarom niet helemaal terugkeren naar gearrangeerde huwelijken?

Een ander probleem met deze benadering draait om sociaal-culturele factoren van vandaag de dag. Om te beginnen ging het negentiende-eeuwse hofmakerijsysteem uit van een meer homogene, minder mobiele maatschappij. De meeste lezers zullen de problemen erkennen die gepaard gaan met moderne pogingen tot hofmakerij. Hoe kan een christelijke single van in de dertig, die drieduizend kilometer van zijn of haar familie woont, iemand traditioneel het hof maken? Nog een ander probleem is de keuze en de beperkingen van bepaalde termen. Als je het woord 'daten' uit je woordenboek schrapt, creëer je meer problemen dan je oplost. In alledaags Engels en Nederlands kun je zowat elke sociale aangelegenheid als afspraakje of date zien. Als iemand zegt, 'Ik doe niet aan afspraakjes,' betekent dat dan dat hij of zij nooit iets sociaals zal doen met iemand van het andere geslacht?

In plaats van het concept lukraak af te danken, zouden we de problemen met de huidige modellen van dating moeten toegeven en de dialoog aangaan over hoe daten anders kan zijn binnen een christelijke gemeenschap.

HIER VOLGEN ENKELE SPECIFIEKE RICHTLIJNEN MET BETREKKING TOT SINGLE ZIJN EN EEN HUWELIJK NASTREVEN.

1. Seizoensgebonden.

De seizoenen van het leven omvatten veel tijden waarin je niet actief hoeft te daten en streven naar een huwelijk. Bijvoorbeeld wanneer iemand een belangrijke overgangperiode doormaakt – zoals beginnen aan een nieuwe baan of academische opleiding, of het bijstaan van een ernstig ziek familielid. In feite is het wijs om het huwelijkszoeken te vermijden tijdens en direct na een emotioneel geladen overgangperiode in je leven, omdat ons oordeel vertroebeld kan zijn en onze beweegredenen dubieus.

2. Alleenstaand zijn als een 'gave'?

In de tekst in 1 Korintiërs 7 over alleenstaand zijn bedoelt Paulus hoogstwaarschijnlijk dat de 'gave' van alleen-zijn gepaard gaat met een lage behoefte aan een romantische relatie. Wees je echter wel bewust dat het ook mogelijk is dat een lage behoefte aan relaties allesbehalve een geestelijke gave is (1 Kor. 7:7), maar een afgod van persoonlijke vrijheid verhult. Of het vindt zijn oorsprong in het

onvermogen om diepe relaties aan te gaan. Je moet erop letten dat je een zelfzuchtige geest of een onvermogen om vriendschappen te onderhouden niet aanziet voor de 'gave van alleen blijven'. Het is ook mogelijk dat een gave als deze geen permanente toestand is, maar veeleer gegeven is voor een bepaalde tijd, en periodiek opnieuw overwogen moet worden. Maar als iemand geen geestelijke gave heeft, of een seizoen van alleen-zijn, dan zou iemand actief moeten daten en streven naar een huwelijk. Waarom is dit belangrijk?

- + om mensen van het andere geslacht binnen de christelijke gemeenschap te bevestigen
- + om elkaar te helpen bij het leren van de fijne kneepjes van communicatie tussen de geslachten, onderscheidingsvermogen en relatie
- + om open te blijven voor Gods eigen leiden richting huwelijk of alleen-zijn
- + om de hedendaagse afgoden die daten en huwelijk bedreigend maken te vermijden
- + om vermindering te vermijden (daten en huwelijkszoeken is een proces van zelfontdekking en begrip tussen de verschillende geslachten; dat moet je niet uit de weg gaan)

PRINCIPES VOOR SEIZOENEN VAN HUWELIJSZOEKEN

Hieronder volgen een paar praktische principes om te onthouden bij het proces van daten en huwelijkszoeken.

1. Streef naar balans

Zoals hierboven geschetst werd, is hofmakerij gericht op het beoordelen van karakter en het overwegen van huwelijkskandidaten. Het is puur huwelijkszoeken. Daten is gericht op ontspanning en gezelschap. Als we proberen vol te houden dat we nooit zouden moeten daten zonder een huwelijk in het achterhoofd, dan vervallen we tot wetticisme. Er zijn teveel sociale gelegenheden die vragen om zoiets als een afspraakje. Aan de andere kant: zij die overwegend voor hun plezier daten, vooral wanneer ze ouder worden, gaan spelen met de emoties van anderen. Je kunt op een subtiele manier laten blijken hoe serieus je een bepaalde date vraagt of aanvaardt. Hoe ouder je bent, en hoe vaker je uitgaat, hoe sneller beiden moeten erkennen dat huwelijkszoeken een belangrijk onderdeel van daten is.

2. Sta jezelf geen diepe emotionele betrokkenheid toe met een niet-gelovige van het andere geslacht.

2 Korintiërs 6:14-18 bevat het belangrijke verbod op trouwen buiten je geloof. Als je partner je geloof niet deelt, dan begrijpt hij of zij het niet. En als Jezus voor jou centraal staat, dan betekent dat dat je partner jou niet begrijpt. Hij of zij begrijpt de belangrijkste drijfveer en beweegredenen van jouw leven niet. De essentie van intimiteit binnen het huwelijk is het prachtige besef dat je eindelijk iemand hebt die je echt begrijpt en accepteert zoals je bent, iemand voor wie je je niet hoeft te verbergen. Maar als die persoon niet gelooft, kan hij of zij je hart en wie je ten diepste bent niet begrijpen.

Wanneer je trouwt met iemand die je geloof niet deelt, zul je je transparantie moeten verliezen. Binnen het normale, gezonde christelijke leven relateer je in alles wat je doet aan Christus en het evangelie. Je baseert beslissingen op christelijke principes. Je denkt na over wat je die dag in de Bijbel hebt gelezen. Maar wanneer je natuurlijk en transparant bent over al die gedachten, zal je ongelovige partner je vervelend of zelfs beledigend vinden. De andere mogelijkheid is dat je

eenvoudigweg Christus verplaatst uit de centrale plek in je bewustzijn. Misschien moet je zelfs je vuur voor Christus laten bekoelen, om je niet afgescheiden te voelen van je echtgeno(o)t(e).

Technisch gezien verbiedt niets in de Bijbel je om te daten met een ongelovige, omdat er helemaal niets over daten in de Bijbel staat. Maar er is een duidelijke regel tegen huwen buiten het geloof. Dus dan is het wijsheid om niet serieus te worden met iemand die niet gelooft.

3. Kijk naar aantrekkingskracht in de meest veelomvattende zin van het woord.

Fysieke aantrekkingskracht is iets wat moet groeien tussen huwelijkspartners, en dat zal gemakkelijk gaan wanneer je de diepere aantrekkingskracht hebt waar ik het over heb. 'Veelomvattende' aantrekkelijkheid is iets wat je kunt gaan ervaren wanneer je bewust de automatische uiterlijk-en-statusscanner van onze cultuur uitzet.

Met 'veelomvattende aantrekkingskracht' bedoel ik dat je je aangetrokken voelt tot iemands karakter, geestelijke vrucht (Gal. 5:22-26) en geestelijke gaven. Jonathan Edwards zei dat werkelijke deugd – de voldoening, vrede en vreugde van het evangelie – mooi is in elke persoon. Wanneer je de dieptes in het karakter van een ander begint te verkennen, haar levensmissie gaat begrijpen, zijn diepste passies ontdekt, dan begin je de toekomstige ik van die persoon te zien. Efeziërs 5 vertelt ons dat het doel van het huwelijk is om elkaar te helpen de glorieuze, unieke persoon te worden die God van ons maakt. Huwelijkspartners kunnen zeggen: 'Ik zie wat je aan het worden bent en wie je zult zijn (ook al ben je er nog niet, eerlijk gezegd). Die flitsen van je toekomstige zelf trekken mij aan.'

4. Maak het niet te snel romantisch.

Een van de grote voordelen van de oude benadering van iemand het hof maken, was een gelijkmatige relationele setting. Tijdens de hofmakerij zag het stel elkaar in meer natuurlijke omgevingen, zoals het huis van het gezin, hun kerken en binnen de gemeenschap. In die omgevingen was het gemakkelijker om het karakter te beoordelen. Mijn aanbeveling is om al vroeg te focussen op ervaringen van vriendschap. De christelijke gemeenschap biedt hier meer dan genoeg gelegenheid voor. Zelfs nadat je tegen elkaar zegt, 'Ik wil met je daten,' kun je elkaars wereld betreden op de manier van ouderwets het hof maken, wat buiten de christelijke gemeenschap heel moeilijk is. Je kunt samen kringen bezoeken, samen Bijbelstudie doen, samen de stad dienen en nog vele andere dingen. En inderdaad, heb geen seks voor het huwelijk. Het aantal Bijbelse, theologische en praktische redenen is omvangrijk. Er is hierover geen dubbelzinnigheid in de Bijbel, noch in de geschiedenis van christelijke theologie en praktijk. In feite is het zelfs iets waar alle grote wereldgodsdiensten het over eens zijn!

5. Onderwerp je aan input van de gemeenschap.

Hofmakerij veronderstelde dat ervaren gehuwde mensen uit je familie je input gaven bij de selectie van een partner. Veel mensen dringen er nu op aan dat we moeten terugkeren naar de oude vereiste van toestemming vragen aan de vader, of zelfs gearrangeerde huwelijken. Maar dat is maar zelden uitvoerbaar, zeker voor singles die al jaren uit huis zijn en voor christelijke singles van wie de ouders niet veel van het evangelie weten. Afgezien daarvan, is het basisprincipe wel belangrijk. Net als de meeste christelijke praktijken, hoort ook het christelijke huwelijk niet gebaseerd te zijn op een enkelvoudig besluit, maar hoort het plaats te vinden binnen de context van een gemeenschap. De christelijke gemeenschap heeft een diepe betrokkenheid bij jou en heeft een groot belang bij

gezonde en gelukkige huwelijken. Daarnaast heeft de gemeenschap veel getrouwde mensen in haar midden die veel wijsheid te bieden hebben aan alleenstaande volwassenen.

Uiteindelijk zijn er slechts een paar noodzakelijke onderdelen in een huwelijk dat draait om het evangelie. Beide partners moeten het op geestelijk gebied met elkaar eens zijn, dat wil zeggen, in staat zijn om elkaar te begrijpen en elkaar te helpen te groeien in geloof. Beiden moeten in staat zijn om problemen op te lossen, zonder dat ze dezelfde problemen keer op keer tegen te komen of één van beiden altijd z'n zin krijgt. En beiden moeten ze aantrekkingskracht voelen in de alomvattende zin, in staat zijn om hun diepste vreugden en verlangens met elkaar te delen en niet (alleen) aantrekkingskracht in lichamelijke zin.

Vragen voor gemeenschappen van Jezus

1. Hoe kun je beter een gemeenschap ontwikkelen waar alleenstaand zijn net zo geaccepteerd en gewaardeerd wordt als het huwelijk?
2. Hoe ziet het er voor jouw gemeenschap uit om een plek te zijn waar seks, geld en macht gebruikt worden op manieren die leven brengen?

-----

1. Zie C. S. Lewis, *Mere Christianity*, boek 3, hoofdstuk 5.
2. Stanley Hauerwas, *A Community of Character: Toward a Constructive Christian Social Ethic* (Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame Press, 1981), 189–90.
3. *Idem*, 174, 190
4. *Idem*, 191.
5. Helaas maken veel christelijke kerken nog steeds dat alleenstaande personen zich als ongemakkelijke buitenstaanders voelen. Ze nemen 1 Korintiërs 7 niet serieus, wat erop lijkt te wijzen dat de gemiddelde christelijke kerk seks voor het huwelijk eerder verbiedt vanuit een traditionele of Platonische opvatting over seks dan vanuit een Bijbels wereldbeeld.
6. Hauerwas, *Community of Character*, 194–95.
7. *Idem*, 190–91.
8. Dan B. Allender and Tremper Longman III, *Intimate Allies: Rediscovering God's Design for Marriage and Becoming Soul Mates for Life* (Carol Stream, Ill.: Tyndale House, 1999), 253–54.
9. C. S. Lewis, *Perelandra* (New York: Macmillan, 1968), 217.
10. William Lane, *Hebrews 9–13*, *Word Biblical Commentary 47B* (Dallas: Word, 1991), 305.
11. Zie Matteüs 15:19; Marcus 7:21; Handelingen 15:20; 1 Korintiërs 6:9–10, 18; Galaten 5:19; Efeziërs 5:3–5; Kolossenzen 3:5; 1 Tessalonicenzen 4:3; 1 Timoteüs 1:10; Hebreeën 13:4.
12. David John Atkinson, *The Message of Genesis 1–11: The Dawn of Creation* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1990), 76.
13. D. S. Bailey, *Sexual Relation in Christian Thought* (New York, 1959), 9–10.
14. C. S. Lewis, *Mere Christianity*, boek 3, hoofdstuk 6.
15. Richard B. Hays, *First Corinthians, Interpretation: A Bible Commentary for Teaching and Preaching* (Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997), 98, accentuering van mij.
16. Rodney Stark, *The Rise of Christianity: A Sociologist Reconsiders History* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1996), p.104.
17. Beth Bailey, *From Front Porch to Back Seat: Courtship in Twentieth-Century America* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1988).
18. Een van de betere pogingen hiertoe is het bekende boek *I Kissed Dating Goodbye* door Joshua Harris (1997)